

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide

Številka: 502-01-9/2021/4 EPA 1975–VIII
Ljubljana, 28. 6. 2021

Komisija Državnega sveta za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide je, na podlagi drugega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - uradno prečiščeno besedilo, 95/09 - odl. US in 21/13 - ZFDO-F in 81/18-odl. US) ter 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14, 26/15, 55/20 in 123/20), oblikovala naslednje

M n e n j e

k Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o nalezljivih boleznih (ZNB-D) – nujni postopek

Komisija za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide je na 20. izredni seji 24. 6. 2021 obravnavala Predlog zakona spremembah in dopolnitvah Zakona o nalezljivih boleznih (ZNB-D), ki ga je v obravnavo Državnemu zboru po nujnem postopku predložila Vlada Republike Slovenije (v nadaljevanju: predlagatelj).

Komisija predlog zakon **podpira**.

Komisija ugotavlja, da predlog zakona predstavlja odziv Vlade Republike Slovenije na Odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-79/20-24 z dne 13. 5. 2021, v kateri je slednji v okviru postopka za oceno ustavnosti in zakonitosti odločilo, da sta 2. in 3. točka prvega odstavka 39. člena Zakona o nalezljivih boleznih (Uradni list RS, št. 33/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/20 – ZIUZEOP, 142/20, 175/20 – ZIUOPDVE, 15/21 – ZDUOP; v nadaljevanju: ZNB) v neskladju z Ustavo Republike Slovenije. Državnemu zboru RS je Ustavno sodišče RS naložilo, da mora ugotovljeno neskladje iz 1. točke izreka odpraviti v roku dveh mesecev po objavi odločbe v Uradnem listu (objava 3. 6. 2021). Prav tako je v odločbi Ustavnega sodišča RS določeno, da se do odprave neskladja določbe iz 2. in 3. točke 39. člena ZNB še naprej uporabljajo.

Predlagatelj zaradi potrebe po obvladovanju nalezljive bolezni COVID-19 in sprejemanja ukrepov za preprečevanje širjenja navedene nalezljive bolezni na podlagi odločbe Ustavnega sodišča RS predlaga določene spremembe in dopolnitve veljavne zakonodaje, s čimer želi omogočiti, da bo država tudi nadalje lahko izpolnjevala pozitivne obveznosti, kot jih določa 51. člen Ustave Republike Slovenije, s poudarkom na ukrepih za varovanje zdravja in življenja ljudi.

S predlogom zakona se tako definira okuženo in ogroženo območje, skladno z 88. točko ustavne odločbe, in sicer na način, da le-to obsega najmanjše geografsko, upravno ali statistično zaokroženo območje s skupnimi epidemiološkimi značilnostmi, ki še omogoča učinkovito izvajanje nadzora ob vstopu vanj oziroma ob izstopu iz njega (območje občine, statistične regije ipd), pri čemer se najmanjše prostorsko zaokroženo območje prilagodi značilnosti posamezne nalezljive bolezni in posledično lahko obsega eno vas, krajevno skupnost ali celotno državo. S predlogom zakona se prav tako določa, da po enem letu prisotnosti COVID-19 ne predstavlja več nove nalezljive bolezni in se zavezuje Vlado, da se ob pojavu nevarnosti drugih nalezljivih bolezni, ki bi lahko ogrozile zdravje prebivalcev, uporabi ukrepe, določene z ZNB, zgolj na predlog Nacionalnega inštituta za javno zdravje.

Na podlagi pripombe Ustavnega sodišča RS, da je zakonodajalec z dosedanjo ureditvijo v ZNB izvršilni oblasti prepustil preširoko polje presoje pri odločanju o ukrepih iz 2. in 3. točke prvega odstavka 39. člena ZNB (prazna navodila glede prostorske zamejitve ukrepov, umanjkanje določitve načinov oz. vrst ukrepanja, meril o dopustnem trajanju ukrepov, dolžnosti posvetovanja s stroko in ustreznega obveščanja javnosti), se predlaga rešitve, ki naj bi ustrezno odgovorile na vse navedene očitke. Posledično se s predlogom zakona bistveno oži polje presoje Vlade pri sprejemanju morebitnih omejitvenih ukrepov, saj se ji nalaga obveznost, da prehodno pridobi strokovno oceno, uvaja merila in kazalnike, ki se upoštevajo pri pripravi in odločanju o posameznih ukrepih, ter določa vsebino, časovne in prostorske omejitve posameznih ukrepov. Kot pojasnjuje predlagatelj, je cilj predloga zakona zagotoviti, da bo pravna ureditev uporabljiva tako v primeru pojava do sedaj že znanih nalezljivih bolezni, kot tudi v primeru pojava do sedaj še neznanih in strokovno še neraziskanih bolezni. S tem se želi zagotoviti podlage za zadostno in učinkovito varstvo pred širjenjem nalezljivih bolezni in preprečevanje nalezljivih bolezni, prav tako pa zagotoviti, da se s posameznim odlokom, ki ga sprejeme Vlada v povezavi s preprečevanjem širjenja nalezljivih bolezni, v najmanjši možni meri poseže v svobodo gibanja in zbiranja ter druge človekove pravice in temeljne svoboščine.

Predlog zakona prav tako podrobneje ureja omejitve glede zbiranj ter izrecno opredeljuje možnost omejitve prometa s storitvami in ne zgolj z blagom in izdelki, kot je bilo v ZNB zapisano do sedaj. S prehodno odločbo 6. člena predloga zakona pa se prekrškovnim organom omogoča ustavitev prekrškovnih postopkov, ki so bili začeti do 3. 6. 2021 in še niso bili pravnomočno končani, saj prekrškovni organi, v nasprotju z rednimi sodišči nimajo možnosti samo presoje zakonov (t. i. *exceptio legalis*), ki sicer sodiščem omogoča, da na podlagi odločbe Ustavnega sodišča samodejno ustavijo vse že začete postopke, ki se nanašajo na določbe ZNB, ki jih je Ustavno sodišče prepoznalo kot neskladne z Ustavo RS.

Komisija se je v razpravi osredotočila predvsem na določbe 3. člena predloga zakona, ki se nanašajo na tretji odstavek 39. člena predloga zakona, v okviru katerega se podrobneje opredeljuje osebne podatke iz 1. točke prvega odstavka 39. člena ZNB, ki se jih zbira z namenom omejitve prihoda oseb iz držav, v katerih obstaja možnost okužbe z nevarno nalezljivo boleznijo. Pri tem je bila posebej izpostavljena določba o zbiranju podatkov o identifikacijski številki prevoznega sredstva, do katere sicer lahko dostopa

samo Policija. Zastavljeno je bilo vprašanje o skladnosti takšne ureditve z zakonodajo s področja zaščite osebnih podatkov, posledično pa tudi vprašanje, kako bo urejen dostop do navedenih podatkov v okviru ZNB in ali je bila navedena ureditev usklajena z Informacijskim pooblaščencom RS.

Predstavnik Ministrstva za zdravje je v zvezi z navedeno dilemo pojasnil, da bo do navedenih podatkov, ki se jih bo sicer zbiralo v okviru podatkovnih baz Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ), na individualni ravni še vedno lahko dostopala zgolj Policija, ki bo v posameznih postopkih, povezanih s preprečevanjem širjenja nalezljivih bolezni, sodelovala z NIJZ. V skladu s tretjim odstavkom 39. člena ZNB se bo navedene podatke hranilo zgolj 30 dni.

Na podlagi navedenega pojasnila je bilo Ministrstvu za zdravje zastavljeno dodatno vprašanje, in sicer glede načina zaščite in nadzora nad navedenimi podatki v 30 dneh njihove predvidene hrambe, pa tudi kdo je pooblaščen za njihovo brisanje in kako se bo izvajal nadzor nad tem, da bodo podatki resnično izbrisani po zakonsko predvidenem času. Predstavnik Ministrstva za zdravje je v zvezi z navedenim pojasnil, da bodo med hrambo podatki ustrezno zaščiteni in nadzorovani v skladu z merili, ki jih NIJZ uporablja tudi za hrambo ostalih osebnih podatkov. Je pa pri tem pritrdil pomislekom komisije, da je tretji odstavek 39. člena ZNB z vidika pristojnosti in nadzora nad brisanjem podatkov podnormiran. Posledično komisija poziva predlagatelja, da pred sprejemom zakona navedeno pomanjkljivost, v nadaljevanju zakonodajnega postopka še odpravi.

Komisija je sicer v razpravi o predlogu zakona izpostavila tanko mejo med potrebo po zaščiti življenj ljudi, javnega zdravja in s tem povezanimi ukrepi izvršilne veje oblasti ter zaščito osebnih svoboščin posameznika, na kar nakazuje tudi odločba Ustavnega sodišča RS, in pri tem pozvala k vložitvi dodatnih naporov za oblikovanje in sprejem čim bolj uravnoteženih ukrepov z vidika navedene dileme. Komisija ocenjuje, da so se tako države kot posamezniki iz epidemije COVID-19 marsikaj naučili in da so s tega vidika želje po ohranitvi večje mere svobode gibanja in olajšanja vsakodnevnega življenja posameznikov še večje, interes vlad po ukrepih za obvladovanje epidemije pa prav tako. Posledično bodo vse države imele velik interes, da se, vsaj na ravni EU, čim prej poenoti ukrepe za zaščito javnega zdravja v okviru EU, ki bi po drugi strani še vedno v čim večji meri omogočali sledenje ključnim vodilom delovanja EU – svobodi izražanja ter gibanja, prostemu pretoku blaga, storitev in predvsem ljudi.

V odzivu na navedeno razpravo je predstavnica Ministrstva za zdravje pojasnila, da bo v okviru predsedovanja Slovenije Svetu EU velik poudarek dan prav navedenemu poenotenju ukrepov na ravni EU, v okviru katerega bosta pomembno vlogo odigrala tudi Evropska agencija za zdravila (EMA) ter Evropski center za preprečevanje in obvladovanje bolezni (ECDC).

Komisija izraža pričakovanje, da se bo v prihodnje pri uvedbi posameznih ukrepov v večji meri upoštevalo stališča epidemiološke stroke, hkrati pa pri oceni ustreznosti posameznih ukrepov uporabilo tudi vsa možna napredna orodja, ki lahko pomagajo pri strokovni oceni smiselnosti in učinkovitosti posameznih ukrepov za obvladovanje in preprečevanje širjenja COVID-19.

Komisija k predloženim zakonskim rešitvam ni imela drugih konkretnih pripomb, zato je v okviru glasovanja predlogu zakona soglasno izrekla podporo.

* * *

Za poročevalca je bil določen predsednik komisije mag. Peter Požun, ki ga bo v primeru njegove odsotnosti nadomeščal član komisije Tomaž Horvat.

Sekretarka komisije
mag. Nuša Zupanec, l.r.

Predsednik komisije
mag. Peter Požun, l.r.